

Rapport nr. 16
2016

Fokstumyra naturreservat 2016

Overvåking av hekkebestander av prioriterte fuglearter

Kistefos Skogtjenester

INNHOOLD

1. Sammendrag	3
2. Innledning	5
3. Metodikk	5
4. Kart over registreringsområdene	6
4.1. Tidsbruk	7
4.2. Takseringsmetode for registreringer av vannfugl langs vann og tjern på Fokstumyra	7
4.3. Timeverk og tidspunkt for registreringer av fugl i myr og hei i delområdene Stormyre, Langmyre, Sjugurdsmyre	8
4.4. Tidsbruk på observasjonspunkter, hovedsaklig for registrering av myrhauk, storlom, jordugle og trane	8
4.5. Værdata på registreringsdagene	8
5. Resultater	9
5.1. Takseringsresultater vannfugl for hver enkelt lokalitet i mai og juli 2016	9
5.2. Sumtabeller. Antall par av svaner, ender, lommer, dykkere, vadere og måker i 13 overvåkingsområder registrert 27.05. - 28.05. og 09.07. - 11.07.2016	16
5.3. Ungeproduksjon. Antall registrerte unger av vannfugl i 13 overvåkingsområder 09.07. og 11.07.2016	16
5.4. Smågnagere/rovfugl	17
6. Øvrige observasjoner i 2016	18
7. Oppsummering/diskusjon	21
8. Litteratur	23

Forside: krikkand. Foto: Thor Østbye

1. SAMMENDRAG

Fugleregistreringene på Fokstumyra i 2016 hadde som formål å kartlegge bestanden av våtmarksarter knyttet til 13 utvalgte vatn og tjern, samt 3 store myr- og heiområder i naturreservatet. I tillegg ble det gjort registreringer fra 3 observasjonspunkter, hovedsakelig med henblikk på forekomst av myrhauk, storlom, jordugle og trane. Registreringene fulgte samme opplegg som i 2011 - 2014, og er derfor sammenlignbare.

Statens naturoppsyn har stått for oppdraget, som ble utført av Kistefos Skogtjenester AS v/Geir Høitomt og Jon Opheim, samt Sven Haugen og John Apeland, i dagene 27.05., 28.05., 09.07. og 11.07. Det ble brukt 55,5 timer i felt.

Resultatet inngår i et overvåkingsprosjekt som vil bli brukt som dokumentasjon i arbeidet med opprettholdelse av bevaringsmål for området.

Alle registreringene ble utført under gode observasjonsforhold. Varmt vårvær og relativt beskjedne nedbørsmengder førte ikke til flomproblemer under feltarbeidet i slutten av mai. Sommeren ble også relativt varm med gunstige forhold i klekkeperioden for mange fuglearter.

To par med sangsvane hadde i år tilhold på myra, men bare det ene gjennomførte hekking på sin tradisjonelle plass på Rundtjern (årlig siden 2011), men bare 1 unge så ut til å vokse opp.

Blant endene ble det ikke funnet store bestandsendringer sammenlignet med registreringene i 2011 - 2014, bortsett fra sjøorre som for første gang ble dokumentert hekkende innenfor reservatet. Under takseringsrunden i slutten av mai telte bestanden av brunnakke, krikkand, stokkand, toppand, sjøorre og siland tilsammen 108 ind., fordelt på 73 hanner og 35 hunner. Av disse var det 29 par. I tillegg ble det registrert noen kvinender og laksender på næringsstref. Takseringen i juli resulterte i 7 andekull, pluss 8 hunner med tydelig hekkeadferd. Disse fordelte seg slik: Brunnakke (3), krikkand (8), stokkand (1) og toppand (3). Sjøorre (hunn med 7 unger på Kringlottjern) ble observert senere i juli måned. I 2011 - 2014 ble det til sammenligning påvist hhv. 6, 4, 5 og 13 andekull, samt hhv. 6, 3, 6 og 5 hunner med hekkeadferd.

Storlommen er en fast hekkefugl på Fokstumyra, men har hatt dårlig ungeproduksjon i senere tid, bl.a. med mislykket hekking i årene 2011 - 2013. Den tradisjonelle hekkeplassen på Søre Horrtjern har vært under ekstra oppsikt med tanke på forstyrrende ferdsel på stien over myra. Våre registreringer har vist at paret reagerer på ferdselen, men uten at rugende fugl har gått av reiret. Med vellykket hekking både i 2014 og i år synes dagens ferdsel å være forvarlig, men den bør likevel holdes under oppsikt.

Horndykkeren var også i år på plass på Kringlottjern, hvor det var vellykket hekking i 2013, men mislykket i 2012 og 2014. Opptil 5 ind. ble sett i slutten av mai. Under takseringen i begynnelsen av juli ble den ikke observert, men i månedsskiftet juli/august dukket paret opp med 1 unge (*artsobservasjoner.no*).

Samlet sett hadde også vadefuglene en bedre hekkesesong enn i årene 2011 - 2014, til tross for at noen arter er i klar tilbakegang. Det er likevel et godt stykke opp til bestandstallene i slutten av 1980-årene (Østbye, flere publikasjoner), selv om det er store forskjeller artene imellom. I mai ble det påvist 14 vaderarter (trane inkludert) med tilsammen 168 ind. Til sammenligning var forholdet antall arter/ind. i årene 2011 - 2014 hhv. 12/81, 11/103, 15/126

og 12/138. Takseringsrunden i juli ga også et høyere antall vadere enn i de foregående årene, men likevel en del lavere enn vårbestanden kunne tyde på. Tilsammen ble det registrert 87 ind., fordelt på 11 arter. Basert på konkrete hekkefunn og varslende fugler får vi et sumtall på 52 hekkende par - mot hhv. ca. 16, 29, 40 og 50 par i 2011 - 2014. I tallene for 2011 skal det bemerkes at enkeltbekkasin ikke var medregnet.

For flere av vadeartene ser vi tydelige utviklingstrekk, bl.a. ble det i 2016 registrert flere hekkende tranepar enn det som tidligere er kjent. Hekking (rugende fugl eller tydelig hekkeadferd) ble registrert på 7 lokaliteter, men det var trolig bare 4 par som hadde vellykket hekking. Heilo var tidligere en relativt vanlig hekkefugl på myra, men har vært svært fåtallig de seneste årene. I år fant vi bare 2 varslende ind. (på hver sin lokalitet) i juli måned. Rødlitearten vipe er i markert tilbakegang over store deler av landet, men hadde en uventet god sesong med 9 varslende ind. på 5 lokaliteter i juli. Av årets gode nyheter var funn av fjellmyrløper på to lokaliteter, noe som tyder på en liten, men trolig fast bestand. Det samme gjelder dobbeltbekkasinen. Vi påviste bare 1 spillende ind. i slutten av mai, men i midten av juni ble det registrert opptil 4 spillende fugler samme sted (*artsobservasjoner.no*). Myrsnipe ble ikke registrert av oss, men 1 ind. med hekkeadferd på Stormyre 15.06. er også innrapportert på *artsobservasjoner.no*. Årets mest gledelige nyhet var flere observasjoner av brushane. I slutten av mai fant vi 1 hann og 1 hunn på Sjugurdsmyre og 2 hunner ved Ellanholet. I *artsobservasjoner.no* ble det senere rapportert om 1 hunn med hekkeadferd i nærheten av Søre Horrtjern 04.07. En annen typisk art for Fokstumyra - småspove - har vært i tilbakegang i de senere årene. Varslende ind. ble i år funnet på 3 lokaliteter, dvs. det samme som i 2014. Rødlitearten storspove viste hekkeadferd på 3 lokaliteter på våren og i juli fant vi den varslende på 2 av disse stedene. Til sist merker vi oss den store nedgangen i antall svømmesniper, og at denne "karakterarten" er i ferd med å forsvinne fra Fokstumyra. I slutten av mai ble bare 4 ind. observert (på to lokaliteter) og i juli ble 4 ind., uten hekkeadferd, sett på tjern ved Bonkallhaugen.

Bestanden av fiskemåke har variert mellom ca. 10 - 25 par i perioden 2011 - 2014. Sammenlignet med disse årene ble 2016 en god hekkesesong. Vi fant tilsammen 22 - 27 par på ialt 7 lokaliteter. Rødlitearten hettemåke er derimot i sterk tilbakegang. I år ble hhv. 1 og 3 rugende ind. registrert i slutten av mai, samt 1 par uten sikker hekkeadferd på to andre lokaliteter. I juli var det bare ett par på Storrtjern som viste tydelig hekkeadferd.

Få hekkefunn er gjort av rødnebbterne de senere årene. Derfor var det oppløftende å finne hele 4 par med hekkeadferd (Søre og Nordre Horrtjern, Langtjern og Vesletjern).

Sviktende tilgang på smånagere førte som ventet til liten forekomst av rovfugl og ugler. Et myrhaukpar viste hekkeadferd ved fugletårnet på Stormyre på våren/forsommeren. Trolig holdt det også til et par på Nordsætrin på våren. I juli måned var det ikke noe som tydet på vellykket hekking dette året. Det samme var tilfelle med tårnfalk - 1 par hadde tilhold i kasse på Fokstua gård på våren, men hekking uteble. Dvergfalk ble heller ikke funnet hekkende; bare enkeltind. ble sett på våren og sommeren.

Bare ei jordugle ble sett under årets feltarbeid, men observasjoner av 2 ind. i månedsskiftet mai/juni (*artsobservasjoner.no*) kan muligens tyde på hekking/hekkeforsøk.

Av sjeldne arter nevnes spesielt 1 sivhauk hunn 28.05. og 29.05, samt enkeltobservasjoner av kongeørn og jaktfalk tidlig på våren.

Årets registrering omfattet også artene gulerle, blåstrupe, sivspurv og lappspurv på de tre myr- og heiområdene som ble taksert (Stormyre, Langmyre og Sjugurdsmyre). For de tre førstnevnte artene ble resultatet i slutten av mai hhv. ca. 11, 19 og 30 par. I juli ble antallene litt lavere, hhv. ca. 9, 14 og 22 par. Lappspurv ble ikke registrert av oss, men 6 ind. på Stormyre 13.06. ble innmeldt i *artsobservasjoner.no*.

Tornirisk ble i år registrert som ny art for Fokstumyra og sjøorre som ny hekkefugl. Artslista for Fokstumyra naturreservat teller dermed 183 arter, herav 80 påviste hekkefugler.

2. INNLEDNING

Fugleregistreringene på Fokstumyra i 2016 er utført av Kistefos Skogtjenester AS på oppdrag av Statens naturoppsyn (SNO).

Formålet med registreringene har vært å kartlegge bestanden av våtmarksarter knyttet til 13 utvalgte vatn og tjern, samt 3 store myr- og heiområder i naturreservatet. I tillegg ble det gjort registreringer med teleskop og kikkert fra 3 observasjonspunkter, hovedsakelig med henblikk på forekomst av myrhauk, storlom, jordugle og trane.

Resultatet inngår i et overvåkingsprosjekt, og vil bli brukt som dokumentasjon i arbeidet med opprettholdelse av bevaringsmål for området. Det er lagt vekt på å presentere resultatet mest mulig i tabellform, for lett å kunne sammenligne resultater fra år til år.

Årets feltarbeid ble utført 27.05., 28.05., 09.07 og 11.07. av Geir Høitomt, Jon Opheim, Sven Haugen og John Apeland. Det ble nedlagt 42,5 timer i felt på overvåkingslokalitetene, samt 13 timer på de 3 observasjonspunktene.

3. METODIKK

Metodikken for årets registreringer er beskrevet av John Atle Kålås v/Norsk institutt for naturforskning i et Notat datert 18.01.2010. Årets feltarbeid ble lagt opp etter nevnte metodikk.

Den første opptellingsrunden ble utført 27.05. og 28.05. for å kartlegge antall ind./par på alle lokaliteter som inngår i overvåkingsprosjektet, jf. Notat fra Kålås. En tilsvarende runde ble gjort 09.07. og 11.07. – nå for å kunne få en registrering/estimat på antall hekkende par. Alle disse registreringene ble utført med oppstart tidlig på morgenen (tidsrommet 05.30 - 13.30).

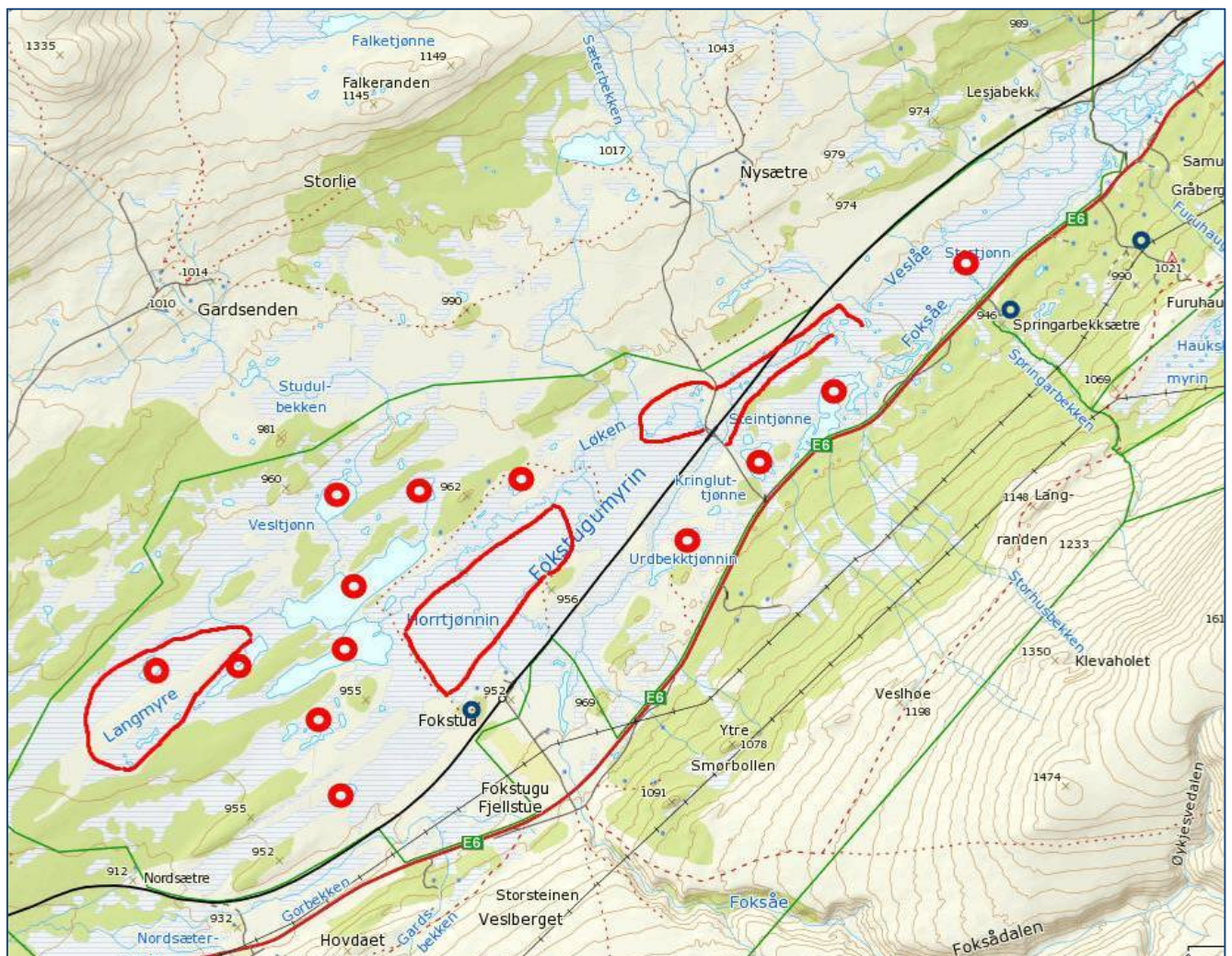
Alle vatn og tjern ble så langt som råd undersøkt ved å gå rundt hele strandlinjen. Avvik fra dette er kommentert i tabell på s. 7. På de tre store myr- og heiområdene (Sjugurdsmyre, Langmyre og Stormyre) ble registreringene utført ved å gå etter ei på forhånd fastlagt rute. Her vises til kart på s. 6.

For alle vannfuglarter - svaner, ender, lommer, dykkere, vadere, måker og terner - ble det gjort totalopptellinger på alle besøkte lokaliteter, mens det for spurvefugl knyttet til våtmark (gulerle, blåstrupe, sivspurv og lappspurv) ble gjort en mer grov registrering i de forannevnte myr- og heiområdene. Her med telling av antall ind. 50 m til hver side langs fastlagt rute.

Siden disse registreringene bare omfatter delområder av Fokstumyra naturreservat, gir de ikke et totalbilde av hekkebestanden til de enkelte arter. For noen arter - spesielt myrhauk, storlom, jordugle og trane - er det av stor interesse å få kjennskap til hvor mange par som hekker hvert år. For å få en bedre kartlegging av disse ble det utført registreringer med teleskop og kikkert fra sentrale observasjonspunkter, dvs. fugletårnet vest for Fokstua gård, et toppunkt ved E-6 i nærheten av Stortjern og området Lesjabekk/Furuhaugli. Disse registreringene ble utført fra tidlig på morgenen til ut på ettermiddagen. Observasjonspunktene er vist på kart s. 6.

4. KART OVER REGISTRERINGSOMRÅDENE

- Rød sirkel: Overvåkingsområder vatn og tjern.
- Rød linje: Overvåkingsområde hei-myrområde. Takseringslinjer.
- Blå sirkel: Observasjonspunkter.

4.1. Tidsbruk.

Tabellen viser timeverk knyttet til det enkelte overvåkingsområde som inngikk i feltarbeidet i 2016.

Lokalitet	27.05.	28.05.	09.07.	11.07.	Sum timeverk
Søre Horrtjen		2,0	2,0		4
Nordre Horrtjen		2,5	2,0		4,5
Vesletjern på Langmyra	0,5			0,5	1
Rundtjern	0,5			1,0	1,5
Tjern Bonkallhaugen		1,0	1,0		2
Langtjern	1,0			1,0	2
Ellanholet		0,5	0,5		1
Tjern 950,5		1,0	1,0		2
Vesletjern		0,5	0,5		1
Urdbeckettjern (3 stk.)		1,0	1,0		2
Kringlottjern		1,0	1,0		2
Steintjern		1,5	1,5		3
Storrtjern		0,5	0,5		1
Sum timeverk	2,0	11,5	11,0	2,5	27

4.2. Takseringsmetode for registreringer av vannfugl langs vatn og tjern på Fokstumyra.

Lokalitet	Takseringsmetode
Søre Horrtjen	Hele strandlinja undersøkt.
Nordre Horrtjen	Hele strandlinja undersøkt.
Vesletjern på Langmyra	Hele strandlinja undersøkt.
Rundtjern	Hele strandlinja undersøkt.
Tjern Bonkallhaugen	Hele strandlinja undersøkt.
Langtjern	Hele strandlinja undersøkt.
Ellanholet	Hele strandlinja undersøkt.
Tjern 950,5	Hele strandlinja undersøkt.
Vesletjern	Hele strandlinja undersøkt.
Urdbeckettjern (3 stk.)	Hele strandlinja undersøkt.
Kringlottjern	Strandlinja, med unntak av bløtt parti i nordvest, undersøkt.
Steintjern	Strandlinja mot E-6. Strandlinja i nordvest var oversvømt og ikke tilgjengelig. Denne ble undersøkt med kikkert fra E-6 sida.
Storrtjern	Observert med kikkert og teleskop fra utkikks plass ved E-6.

4.3. Timeverk og tidspunkt for registreringer av fugl i myr og hei i delområdene Stormyre, Langmyre og Sjugurdsmyre.

Lokalitet	27.05.	28.05.	09.07.	11.07.	Sum timeverk
Stormyre	2,5 05.30 – 08.00			2,5 06.00 – 08.30	5
Langmyre	2,5 08.45 – 11.15			2,5 09.30 – 12.00	5
Sjugurdsmyre		2,5 07.05. - 09.25	3,0 06.20 - 09.15		5,5
Sum timeverk	5	2,5	3,0	5	15,5

4.4. Tidsbruk på observasjonspunkter, hovedsaklig for registrering av myrhauk, storlom, jordugle og trane.

Observasjonspunkt	28.05.	09.07.	Sum timeverk
Fugletårnet på Stormyre, samt Fokstua/Nordsætrin	7 06.00 - 13.00	1	8
Toppunkt ved E-6 nær Storrvatnet	1 08.30 - 09.30	1	2
Lesjabekk/Furuhaugli	2 10.00 - 12.00	1	3
Sum timeverk	10	3	13

4.5. Værdata på registreringsdagene.

Tidspunkt	27.05.	28.05.	09.07.	11.07.
Kl. 06.00	+ 2,5 grader. Klarvær. Tilnærmet vindstille	+ 6,5 grader. Klarvær. Tilnærmet vindstille	+ 9 grader. Overskyet. Tilnærmet vindstille	+ 10,5 grader. Overskyet. Tilnærmet vindstille
Kl. 12.00	+ 8 grader. Klarvær. Tilnærmet vindstille	+ 9 grader. Delvis overskyet, noe sol. Lett nordøstlig bris	+ 14 grader. Overskyet. Lett sørlig bris	+ 15 grader. Overskyet. Lett bris

5. RESULTATER

5.1. Takseringsresultater vannfugl for hver enkelt lokalitet i mai og juli 2016.

Søre Horrtjern

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Sangsvane	1 overflyvende ind.		
Storlom	1 par. Rugende ind.	1 par med 2 middels store unger	1
Trane	1 ind. Hekkeadferd		1
Vipe		1 varslende ind.	1
Enkeltbekkasin	6 spillende ind.	2 ind. hørt	2 - 6
Storspove	1 par	1 ind. Trolig hekking	1
Rødstilk	1 ind.		0 - 1
Grønnstilk	1 ind.	1 varslende par	1
Fiskemåke	3 ind. Næringssøkende		
Rødnebbterne		1 par. Stasjonære. Trolig hekking	1

Nordre Horrtjern

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Sangsvane		2 overflyvende ind.	
Krikkand		1 hunn med 4 unger	1
Stokkand	2 hanner		
Siland	1 par		0 - 1
Storlom		4 ind., hvorav 3 overflyvende	
Gråhegre	4 ind. Næringssøkende	1 overflyvende ind.	
Trane	2 overflyvende ind.	1 ind. hørt	
Heilo	1 ind. Svak varsling		0 - 1
Vipe		1 varslende ind.	1
Småspove	1 ind.	1 varslende ind.	1
Rødstilk	1 varslende par		1
Grønnstilk	1 varslende ind.	2 varslende enkeltind.	2
Strandsnipe	1 par	1 varslende ind.	1
Fiskemåke	2 ind. Næringssøkende	17 ind. Hekkeadferd ved varsling og "stuping." Unger ikke sett	5 - 8
Rødnebbterne	2 ind. Næringssøkende	1 par med hekkeadferd	1

Vesletjern på Langmyre

Art	27.05.	11.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Horndykker	1 par		
Krikkand	1 par og 1 hann	1 hunn med min. 2 unger	1
Toppand	1 par	1 hunn, engstelig adferd	1
Rødstilk	1 par. Varslet	1 par. Varslet	1
Gluttsnipe	2 ind. Varslet svakt	1 ind. Varslet svakt	1
Hettemåke	2 ind. Varslet ikke	2 ind. Varslet svakt	0 - 1
Fiskemåke	1 par med reir og 4 ind. på næringsøk	2 ind. Næringsøk	1
Rødnebbterne	1 ind. Varslet ikke		

Rundtjern

Art	27.05.	11.07	Bestandsvurdering – hekkende par
Sangsvane	1 par. Rugende	1 par (med unger ?). Senere 1 unge obs.	1
Stökkand	1 hann		
Toppand	2 par	1 hunn. Hekkeadferd	1
Trane	1 par. Rugende	1 par. Hekkeadferd	1
Vipe	1 par. Varslet	2 ind. Varslet	1
Småspove	1 par. Spillende		0 - 1
Rødstilk	1 par. Varslet svakt	2 ind. Varslet	1
Hettemåke	1 par. Varslet svakt		0 - 1
Fiskemåke	5 par. Alle rugende	4 ind. Varslet	5
Rødnebbterne		1 ind. Ikke varsling	

Tjern Bonkallhaugen

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Krikkand	2 par og 1 hann	1 hunn med 7 unger og 1 hunn med hekkeadferd	2
Toppand	1 par		0 - 1
Gråhegre		2 ind. Næringsøkende	
Trane	1 ind. Hekkeadferd		0 - 1
Heilo		1 varslende ind.	1
Fjellmyrløper	1 ind.		0 - 1
Småspove	1 varslende par	1 varslende ind.	1
Rødstilk	1 varslende ind.		1
Gluttsnipe		1 varslende ind.	1
Grønnstilk	3 varslende ind. (1 par og 1 ind.)	1 varslende par	2 - 3
Svømmesnipe		4 ind. Næringsøkende	

Langtjern

Art	27.05.	11.07	Bestandsvurdering – hekkende par
Brunnakke	1 par	1 hunn med 2 - 3 unger	1
Krikkand	2 par og 2 hanner	1 hunn. Hekkeadferd	1
Toppand	1 par og 2 hanner	1 hunn med min. 2 unger	1
Småspove	1 par. Spillende		0 - 1
Rødstilk	3 par. Varslet	2 ind. Varslet	2 - 3
Hettemåke	2 ind. Næringssøk		
Fiskemåke	2 par. Rugende	3 ind. Varslet	2
Rødnebbterne	1 par. Varslet	1 ind. Litt varsling	1

Ellanholet

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Sangsvane		1 ind.	
Trane		1 ind. hørt	
Brushane	2 hunner		
Enkeltbekkasin	3 spillende ind.	1 ind. hørt, samt 1 unge observert	1 - 3
Rødstilk	1 par		0 - 1
Grønnstilk	1 ind.		0 - 1
Fiskemåke	9 ind.	13 ind. Hekkeadferd ved varsling og "stuping." Unger ikke sett	5 - 6

Tjern 950,5

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Brunnakke		1 hunn med 4 unger	1
Stokkand		1 hunn uten unger	
Toppand	6 ind. (4 hanner og 2 hunner)		0 - 2
Kvinand	1 hunn		
Sjørre	1 hann		
Gråhegre		3 ind., hvorav 1 overflyvende	
Gluttsnipe	1 varslende ind.		1
Grønnstilk	1 ind.	1 varslende par	1
Hettemåke		1 overflyvende ind.	
Fiskemåke	2 ind.		

Vesletjern

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Toppand	2 par og 2 hanner	2 hanner	0 - 2
Siland	1 hunn		
Trane	1 ind. hørt	4 overflyvende ind.	
Rødstilk	1 varslende par		1
Gluttsnipe	1 varslende par		1
Grønnstilk	1 ind.		0 - 1
Fiskemåke	1 ind.	9 ind. Hekkeadferd ved varsling og "stuping." Unger ikke sett	3 - 4
Rødnebbterne	2 ind. Næringssøkende	1 par med hekkeadferd	1

Kringlottjern

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Krikkand	1 hann		
Toppand	10 ind. (8 hanner og 2 hunner)	5 ind. (4 hanner og 1 hunn).	0 - 1
Kvinand	1 hann		
Sjørørre	3 ind. (2 hanner og 1 hunn)	(Hunn med 7 pull 18.07.)	1
Storlom		1 næringssøkende ind.	
Horndykker	1 par og 1 ind.	(Par med 1 unge 31.07. - 02.08.)	1
Trane	1 par		
Rødstilk	1 ind.	1 varslende ind.	1
Grønnstilk	2 ind. i spill	1 varslende ind.	1
Svømmesnipe	3 ind.		0 - 1
Hettemåke	1 overflyvende ind.	1 overflyvende ind.	
Fiskemåke		1 overflyvende ind.	

Urdbeckettjerna

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Krikkand	1 hann		
Toppand	1 par og 1 ind.		0 - 1
Rødstilk		1 ind. Ikke hekkeadferd	
Gluttsnipe	1 ind.		
Grønnstilk		1 varslende par	1
Fiskemåke	2 ind.	1 ind.	

Steintjern

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Brunnakke	1 par		0 - 1
Krikkand	3 ind.		0 - 1
Siland	1 par	2 hunner. Ikke hekkeadferd	
Trane		1 ind. Hekkeadferd	1
Storspove	1 varslende ind.	1 varslende ind.	1
Rødstilk	1 ind.		0 - 1
Gluttsnipe		1 varslende ind.	1
Grønnstilk	2 ind. (hver for seg)	1 varslende par	1 - 2
Strandsnipe		1 varslende ind.	1
Hettemåke	3 ind., hvorav 1 rugende		1
Fiskemåke	2 ind. Næringssøkende	2 ind. Ikke hekkeadferd	
Rødnebbterne	1 ind. Næringssøkende		

Storrtjern

Art	28.05.	09.07.	Bestandsvurdering – hekkende par
Sangsvane	1 par. Ikke hekkeadferd		
Brunnakke	1 hann		0 - 1
Toppand	6 ind. (1 par og 4 hanner)	1 par	0 - 1
Gråhegre	1 overflyvende ind.		
Trane	1 ind. Hekkeadferd		1
Enkeltebekkasin	1 ind.		0 - 1
Rødstilk	1 ind.		0 - 1
Grønnstilk	1 ind.		0 - 1
Hettemåke	3 hekkende par (ruget)	1 par med tydelig hekkeadferd. Trolig med unger i storrkanten	3
Fiskemåke		1 par med hekkeadferd	1

Stormyre (27.05.), Langmyre (27.05.) og Sjugurdsmyre (28.05.)

Art	Stormyre (Kl. 05.30 - 08.00)	Langmyre (Kl. 08.45 - 11.15)	Sjugurdsmyre (Kl. 07.05 - 09.25)	Totalt
Sangsvane	9 ind. Overflygende			9 ind.
Brunnakke			1 hann	1 hann
Krikkand	3 par og 1 hann	4 par og 1 hann	1 par og 1 hann	8 par + 3 hanner
Stokkand	1 par og 4 hanner	2 hanner	1 par og 1 hann	2 par + 7 hanner
Toppand			1 par	1 par
Kvinand		1 par. Overflyvende		1 par
Laksand	2 hanner. Overflygende			2 hanner
Myrhauk	1 hann. Territoriell			1 hann
Trane	1 par. Rugende	1 par. Hekkeadferd	1 ind. overflyvende	2 par
Heilo	3 ind. Noe varsling	3 ind.		6 ind.
Vipe	2 par	2 par. Varslet		4 par
Fjellmyrløper		1 ind. Spillende		1 ind.
Brushane			2 (hann og hunn). Spill	1 hann og 1 hunn
Enkeltbekkasin	6 ind. Spillende	4 ind. Spillende	3 ind. i spill	13 ind.
Dobbeltbekkasin	1 ind. Svak spilling			1 ind.
Småspove		1 par. Spillende		1 par
Storspove	1 par. Spillende	1 ind. Næringssøk		1 par + 1 ind.
Rødstilk	2 ind. Ikke varsling	4 par. Noe varsling	5 ind. (enkeltind.)	4 par + 7 ind.
Gluttsnipe		5 ind. (2 – 3 par ?). Svak varsling	1 ind.	6 ind.
Grønnstilk	4 par. Varslet	5 ind (2 – 3 par ?). Svak varsling	7 ind. i spill (1 par + enkeltind.)	4 par + 12 ind.
Strandsnipe	2 ind. (par?)		2 ind. (par?)	4 ind. (2 par?)
Svømmesnipe			1 ind.	1 ind.
Hettemåke			5 ind. overflyvende	5 ind.
Fiskemåke	3 ind. Næringssøk	4 ind. Næringssøk		7 ind.
Jordugle	1 ind. Næringssøk			1 ind.
Gulerle	5 par	3 par	3 par	11 par
Blåstrupe	6 syngende hanner	4 syngende hanner	9 syngende hanner	19 hanner
Sivspurv	12 syngende hanner	9 syngende hanner	9 syngende hanner	30 hanner

Stormyre (11.07.), Langmyre (11.07.) og Sjugurdsmyre (09.07.)

Art	Stormyre (Kl. 06.00 – 08.30)	Langmyre (Kl. 09.30 – 12.00)	Sjugurdsmyre (Kl. 06.20 – 09.15)	Totalt
Brunnakke	1 hann		2 hunner med hekkeadferd	1 hann + 2 hunner
Krikkand	2 hunner med 2 og min. 3 unger, pluss 1 hann	1 hunn med hekkeadferd	1 hunn med hekkeadferd	4 hunner + min. 5 unger
Stökkand	1 hunn med hekkeadferd	3 hanner		3 hanner + 1 hunn
Trane	1 par. Hekkeadferd	1 par. Hekkeadferd		2 par
Heilo	1 ind. Svak varsling			1 ind.
Vipe	3 ind. Varslet	2 ind. Varslet		5 ind.
Enkeltbekkasin	2 ind.	Min. 4 ind.	1 ind.	7 ind.
Småspove		1 ind. Varslet		1 ind.
Storspove		1 ind. Næringssøk		1 ind.
Rødstilk	1 ind. Varslet	3 varslende ind.	1 varslende ind.	5 ind.
Gluttsnipe		2 - 3 varslende ind.		2 - 3 ind.
Grønnstilk	3 varslende ind. (2 lok.)	2 varslende ind. (2 lok.)	3 varslende ind. (3 lok.)	8 ind.
Strandsnipe			1 varslende ind.	1 ind.
Fiskemåke	3 overflyvende ind.			3 ind.
Rødnebbterne		1 overflyvende ind.		1 ind.
Gulerle	4 par. Varslet	3 par. Varslet	2 par	9 par
Blåstrupe	Varslende/syngende på 4 lok.	Varslende/syngende på 4 lok.	Varslende/syngende på 6 lok.	14 par
Sivspurv	Varslende/syngende på 9 lok.	Varslende/syngende på 6 lok.	Varslende/syngende på 7 lok.	22 par

5.2 Sumtabeller

Antall par av svaner, ender, lommer, dykkere, vadere og måker i 13 overvåkingsområder registrert 27.05., 28.05., 09.07. og 11.07.2016.

Art	Søre Horrtj.	Nordre Horrtj	Vesletjern Langmyra	Rundtjern	Tjern Bonkalhaugen	Langtjern	Ellanholet	Tjern 950,5	Vesletjern	Kringlottjern	Urbekktjerna	Steintjern	Storrtjern	Tot.
Sangsvane				1										1
Brunnakke						1		1				0-1	0-1	2-4
Krikkand		1	1		2	1						0-1		5-6
Toppand			1	1	0-1	1		0-2	0-2	0-1	0-1		0-1	3-11
Sjørre										1				1
Siland		0-1												0-1
Storlom	1													1
Horndykker										1				1
Trane	1			1	0-1							1	1	4-5
Heilo		0-1			1									1-2
Vipe	1	1		1										3
Fjellmyrløper					0-1									0-1
Enkeltbekkasin	2-6						1-3						0-1	3-10
Småspove		1		0-1	1	0-1								2-4
Storspove												1		1
Rødstilk	0-1	1	1	1	1	2-3	0-1		1	1		0-1	0-1	8-13
Gluttsnipe			1		1			1	1			1		5
Grønnstilk		2			2-3		0-1	1	0-1	1	1	1-2	0-1	8-13
Strandsnipe		1										1		2
Svømmesnipe										0-1				0-1
Hettemåke			0-1	0-1								1	3	4-6
Fiskemåke		5-8	1	5		2	5-6		3-4				1	22-27
Rødnebbterne	1	1				1			1					4
Totalt	6-11	13-18	5-6	10-12	8-12	8-10	6-11	3-5	6-10	4-6	1-2	6-10	5-10	81-123

5.3. Ungeproduksjon. Antall registrerte unger av vannfugl i 13 overvåkingsområder 09.07. og 11.07. 2016.

Art	Søre Hørtjern	Nordre Hørtjern	Vesletjern	Langmyra	Rundtjern	Tjern Bonkalhaugen	Langtjern	Ellanholet	Tjern 950,5	Vesletjern	Kringlottjern	Urdbekk tjerna	Steintjern	Størtjern	Tot.
Sangsvane					1										1
Brunnakke								4							4
Krikkand		4	2			7	2-3								15-16
Top pand							2								2
Sjørre											7				7
Storlom	2														2
Horndykker											1				1
Enkeltbekkasin								1							1
Totalt	2	4	2	1	7	4-5	1	4			8				33-34

I tillegg til disse observasjonene viste mange ind. tydelig hekkeadferd, men uten at unger kunne observeres. Dette gjelder i særlig grad vadefugler.

5.4. Smågnagere/rovfugl

2016 var et bunnår for smågnagere over det meste av fylket, og det ble heller ikke gjort observasjoner under feltarbeidet i mai og juli. Dette kom også godt tilsyne ved små forekomster av rovfugler og ugler.

Følgende funn av rovfugler/ugler ble gjort under feltarbeidet i slutten av mai og første halvdel av juli:

- Sivhauk: 1 hunn over Stormyre (utenfor fugletårnet) 28.05. Denne fuglen ble også sett dagen etter i samme område av Bjørn S. Tanem.
- Myrhauk: 1 par hadde tilhold på "fast" område ved fugletårnet (Stormyre) med tydelig hekkeadferd i slutten av mai. I tillegg kunne Laurits Fokstugu opplyse om jevnlig observasjoner av en hann langs vegen ved Nordsetrin i siste halvdel av mai, som kunne indikere et par nr. 2. En hunn ble forøvrig sett i dette området 10.05. (Alfred Brødreskift og Odd Rygh). Også dette er et tradisjonelt hekkeområde for myrhauk.
- Tårnfalk: 1 par med tilhold i kasse på fjøsveggen på Fokstua gard på våren, bl.a. observert 28.05., men hekking uteble (Laurits Fokstugu).
- Jordugle: Kun 1 ind. ble sett under årets feltarbeid - over Stormyra 27.05. Bare et fåtall andre funn er rapportert på *artsobservasjoner*, men et par observasjoner av 2 ind. kan indikere at 1 par hadde tilhold i området, og muligens gikk til hekking.

6. ØVRIGE OBSERVASJONER I 2016

Fokstummyra er alltid godt besøkt av ornitologer, og det kommer derfor inn en god del observasjoner av interesse, spesielt på nettstedet *artsobservasjoner.no*. I tillegg til egne observasjoner på takseringsdagene 27.05., 28.05., 09.07. og 11.07. nevnes følgende:

- Sangsvane: Paret som hekket ved Rundtjern ruget allerede 10.05. (Egil Brækken). De ble sett flere ganger utover sommeren, men bare en rapport som konstaterte hekking; 1 par med 1 pull. 01.08. (Erik Bangjord). Et annet par holdt seg på Stortjern sist i mai, men hekket ikke. Senere rapporteringer i *artsobservasjoner.no* tyder på at paret holdt seg i denne delen av myra til ca. midten av august.
- Sjørorre: Registrert hekkende på Kringlottjern, hvor 1 hunn ble sett med 7 unger 18.07. (Terje O. Nordvik). Dette er første sikre hekkefunn på Fokstummyra. Utover dette ble 1 - 5 ind. observert følgende 6 dager på Kringlottjern: 5 ind. (3 hanner og 2 hunner) 20.05. (Bjørn Harald Larsen), 2 par 21.05. (Erik Bangjord og Arnt Stavne), 5 ind. (3 hanner og 2 hunner) 22.05. (Erling Vikan) og 23.05. (Egil Brækken) og 2 par 25.05. (Frank Grønningsæter).
- Kvinand: Hhv. 8, 1 og 3 ind. Kringtjern 22.05. (Erling Vikan), 02.08. (Erik Bangjord) og 06.09. (Jon Opheim).
- Siland: 1 hunn 05.07. (Terje O. Nordvik).
- Laksand: 1 hunn på Stortjern 21.05. (Erik Bangjord og Arnt Stavne).
- Smålom: 1 ind. 28.06. (John Sandve).
- Horndykker: Hekking på Kringlottjern, hvor følgende er observert: 1 par 10.05., 12.05. og 17.05. (Egil Brækken), 4 ind. 20.05. (Bjørn Harald Larsen), 1 par 21.05. (Erik Bangjord og Arnt Stavne), 22.05. (Erling Vikan) og 25.05. (Frank Grønningsæter), 5 ind. 29.05. (Bjørn S. Tanum), 4 ind. 02.06. (Erik Alexander Hansen), 1 ad. med 1 pull 31.07. (Jan Olav Nybo) og 01.08. (Erik Bangjord) og 1 par med 1 pull. 02.08. (Erik Bangjord). Ellers 2 ind. på Steintjønn 11.06. (Trond Øigarden, Rune Rødningen, Runar Kittelsen m.fl.).
- Gråhegre: Følgende 5 observasjoner av 1 - 2 ind.: 2 ind. 07.07. (Øyvind Stickler og Trygve Tjønnås), 1 ind. 17.07. (Frode Falkenberg), 2 ind. 19.07. (Mette Myhrer), 1 ind. 02.08. (Bjørn W. Penk og Brage Heggland) og 2 ind. 03.08. (Bjørn W. Penk).
- Myrhauk: I tillegg til våre egne observasjoner er 1 - 3 ind. rapportert fra 21 dager i perioden 30.04 - 03.09. Observasjonene bekrefter vår antagelse om bare 1 - 2 par med tilhold i reservatet dette året. Følgende er hentet fra *artsobservasjoner.no*: 1 par 30.04. (Fredrik Stige), 2 ind. 10.05. (Egil Brækken) og 1 hunn Nordsætermyrin samme dag 10.05. (Alfred Brødreskift og Odd Rygh), 1 ind. 12.05. og 17.05. (Egil Brækken), 1 hann og 1 hunn 21.05. (Erik Bangjord, Arnt Stavne og Wictor Wahlberg), 1 ind. 22.05. (Wictor Wahlberg), 1 hann 29.05. (Bjørn S. Tanem), 1 par 03.06. og 04.06. (Erik Alexander Hansen), 1 hann 06.06. (Tore Reinsborg, Helge Thun og Øystein Hegge), 1 hann 11.06. (Trond Øigarden, Rune Rødningen, Runar Kittelsen m.fl.), 1 hann 25.06. (John Marin Mjelde), 1 hann 07.07. (Øyvind Stickler og Trygve Tjønnås), 1 hunn 19.07. (Terje O. Nordvik), 1 ind. 23.07. (Rob van Walsum), 1 hann og hunn 01.08. (Erik Bangjord), 2 hunner 02.08. (Bjørn W. Penk og Brage Heggland), 1 hann 03.08. (Bjørn W. Penk), 1 ind. 04.08. (Pål Klevan og Solvår Reiten) og 1 hann 25.08. (Eli Gates) og 03.09. (Kurt Pedersen).
- Spurvehauk: 1 ung hunn 04.09. (Kurt Pedersen).

- Fjellvåk: 1 ind. 12.04. (SNO v/Arne Johs. Mortensen), 01.05. (Fredrik Stige), 05.06. (Øystein Hegge m.fl.) og 27.08. (Trond Aspelund), samt 2 ind. 03.09. (Kurt Pedersen).
- Kongeørn: 1 ungt ind. over myra 12.04. (SNO v/Arne Johs. Mortensen).
- Tårnfalk: Utover våre egne observasjoner er bare 1 - 3 ind. rapportert på næringsøk følgende 5 dager: 1 ind. 01.05. (Fredrik Stige), 3 ind. 12.05. (Emil Krokan), 1 ind. 15.05. (John Apeland) og 1 ind. 29.05. (Bjørn S. Tanem og 04.09. (Kurt Pedersen).
- Dvergfalk: 1 ind. 12.04. (SNO v/Arne Johs. Mortensen), 1 ind. 01.05. (Fredrik Stige), 1 hann 25.05. (Frank Grønningsæter), 1 ind. 05.06. (Øystein Hegge m.fl.) og 1 ind. 17.07. (Frode Falkenberg).
- Jaktfalk: 1 overflyvende ind. 27.03. (Terje O. Nordvik).
- Heilo: 1 varslende par på Stormyre 13.06. (Rune Solvang).
- Vipe: 1 ind. 29.05. (Bjørn S. Tanem), 30.05. (Tore S. Eriksrød og Johs. Edvardsen), 11.06. (Trond Øigarden, Rune Rødningen, Runar Kittelsen mfl.) og 03.08. (Bjørn W. Penk). Ellers 6 ind. på utsiden av reservatet nord for Fokstua gard på våren, hvor de trolig hekket (Laurits Fokstugu).
- Myrsnipe: Hhv. 1, 2 og 2 ind. vestenden av Vålåsjøen 20.05. (Bjørn Harald Larsen), 21.05. (Erling Vikan, Erik Bangjord og Arnt Stavne) og 22.05. (Erling Vikan), samt ind. med hekkeadferd på Stormyre 15.06. (Rune Solvang).
- Brushane: Trolig hekking ved Søre Horrtjern, hvor dette er rapportert: 1 hann 29.05. (Rune Nilsson) og 02.06. (Erik Alexander Hansen), 1 ind. 03.06. (Egil Brækken) og 1 hunn med hekkeadferd 04.07. (Kristin Vigander).
- Dobbeltbekkasin: 1 ind. vestenden av Vålåsjøen 20.05. (Bjørn Harald Larsen) og hhv. 3 og 4 ind. i spill på Stormyre 13.06. og 15.06. (Rune Solvang).
- Svømmesnipe: 1 ind. Kringlottjern 21.05. (Erling Vikan) og 23.05. (Egil Brækken) og 2 ind. i vestenden av Vålåsjøen 25.05. (Grete Melkild).
- Hettemåke: Under årets feltarbeid ble arten funnet hekkende på Stortjønn og Steintjønn. Ingen andre hekkefunn er rapportert, men på Kringlottjern - hvor arten hekket senest i 2012 - ble det observert hhv. 32 og 28 ind. 21.05. (Erik Bangjord og Arnt Stavne) og 22.05. (Erling Vikan). Senere ble det bare sett 1 - 2 ind. i dette området, uten hekkeadferd.
- Jordugle: I tillegg vår egen observasjon i mai er 1 - 2 ind. rapportert følgende 4 dager: 1 ind. 12.05. (Egil Brækken), 2 ind. 29.05. (Bjørn S. Tanum), 1 ind. 30.05. (Tore S. Eriksrød og Johs. Edvardsen) og 2 ind. 03.06. (Erik Alexander Hansen).
- Tornskate: 1 ind. 17.07. (Frode Falkenberg, Jostein Falkenberg og Marte Falkenberg).
- Stær: Har ikke hekket de seneste årene. Kun 1 ind. observert ved Fokstua gard tidlig på våren (Laurits Fokstugu).
- Tornirisk: Ny art for Fokstumyra. 2 hanner observert 07.07. (Øyvind Stickler og Trygve Tjønnås).
- Bergirisk: 1 ind. 17.07. (Frode Falkenberg) og 02.08. (Bjørn W. Penk og Brage Heggland).
- Brunsisik: 1 ind. 25.08. (Eli Gates).
- Lappspurv: En tidligere vanlig art som er i ferd med å forsvinne fra reservatet. Årets eneste observasjon er 6 ind. på Stormyre 13.06. (Rune Solvang).

7. OPPSUMMERING/DISKUSJON

Årets feltarbeid ble utført under gode observasjonsforhold 27.05. og 28.05. og 09.07. og 11.07. I tillegg til de faste takseringsrundene ute i reservatet ble det gjort registreringer fra noen faste utkikkspunkter - først og fremst fra fugletårnet, men også fra steder med god utsikt langsmed E-6 fra Nordsetrene i sør til Lesjabekk i nord. På disse stedene ble det hovedsaklig benyttet teleskop. Erfaringsmessig er dette den beste metoden for å få kartlagt hekkebestanden til arter som myrhauk, storlom, jordugle og trane. Det ble også brukt tid til å studere hvordan et hekkende storlompar på Søre Horrtjern reagerte på ferdsel langs den etablerte stien nordøst for vatnet. John Apeland sto for disse registreringene, mens de faste takseringsrundene ble utført av Geir Høitomt, Sven Haugen og Jon Opheim. Det ble brukt tilsammen 55,5 timer i felt.

Registreringene ble utført under gode observasjonsforhold. Med en relativt tidlig vår - uten store nedbørsmengder - ble vårflommen nokså moderat. Også sommeren bød på mye godvær, og med gunstige temperaturer i den sårbare klekkeperioden for mange fuglearter.

Svaner:

Som i 2013 og 2014 hekket et sangsvanepar ved Rundtjern, men paret fikk antagelig ikke fram mer enn 1 unge. Denne våren og sommeren holdt det også til et sangsvanepar lenger nord på myra (Storrtjern - Steintjønn), men uten hekkeadferd.

Ender:

8 andearter ble påvist denne sesongen. Av disse anses kvinand og laksand som streifgjester. Under takseringsrundene ble brunnakke, krikkand, stokkand og toppand påvist hekkende. Senere på sommeren ble det registrert et kull med sjøorre på Kringlottjern (Terje O. Nordvik). Dette er første sikre hekkefunn på Fokstumyra.

På våren (27.05.-28.05.) fordelte antall ind. og lokaliteter seg slik på følgende 6 anderarter: Brunnakke (4 hanner og 2 hunner - 4 lok.), krikkand (21 hanner og 13 hunner - 9 lok.), stokkand (12 hanner og 2 hunner - 5 lok.), toppand (31 hanner og 14 hunner - 10 lok.), sjøorre (3 hanner og 1 hunn - 2 lok.) og siland (2 hanner og 3 hunner - 3 lok.). Oppsummert blir dette 73 hanner og 35 hunner, hvorav 29 registrerte par. Sammenlignet med de 4 foregående årene er dette en liten økning. Bortsett fra færre brunnakker enn i tidligere år, ble det ikke funnet vesentlige avvik for noen av artene.

Under takseringen i juli ble det påvist 7 andekull, samt 8 hunner som viste tydelig hekkeadferd. Disse fordelte seg slik: Brunnakke (1 kull og 2 hunner med hekkeadferd), krikkand (5 kull og 3 hunner med hekkeadferd), stokkand (1 hunn med hekkeadferd) og toppand (1 kull og 2 hunner med hekkeadferd). I tillegg ble ei sjøorre hunn sett med 7 unger i midten av juli. I 2011 - 2014 ble det til sammenligning påvist hhv. 6, 4, 5 og 13 andekull, samt hhv. 6, 3, 6 og 5 hunner med hekkeadferd. Resultatet for 2016 ligger således på omtrent samme nivå som tidligere.

Lommer:

Storlommen er en fåtallig, men fast hekkefugl på Fokstumyra, og regnes som en av karakterartene i verneområdet. Etter mislykket hekking på Horrtjern tre år på rad (2011 - 2013) har det vært satt fokus på mulige årsaker til dette. Det har bl.a. vært diskutert om stien på nordøstsiden av dette tjernet medfører for mye forstyrrelse. Fra fugletårnet har vi sett at ferdselen på stien er et uromoment i rugeperioden, bl.a. ved at fuglen på reiret har reagert ved

å strekke hals, eller legge seg i flat stilling, samtidig som maken ute på vannet har lagt seg dypt i vannet for å synes minst mulig. Med vellykket hekking både i 2014 og i år synes likevel dagens ferdsel å være forsvarlig, men som en likevel bør ha en viss kontroll med. Forøvrig bør det nevnes at Thor Østbye i sine registreringer i perioden 1986 - 1990 og i 2005 hadde påfallende mange mislykkede hekkinger.

Ellers ble 1 smålom registrert på sommeren (John Sandve). Arten, som synes å være i ekspansjon på det indre Østlandet, er ikke påvist hekkende på Fokstumyra.

Dykkere:

Horndykkeren var også i år på plass på Kringlottjern, hvor det var vellykket hekking i 2013, men mislykket i 2012 og 2014. Opptil 5 ind. ble sett i slutten av mai. Under takseringsrunden i begynnelsen av juli ble den ikke observert, men i månedsskiftet juli/august dukket paret opp med 1 unge (Jan Olav Nybo og Erik Bangjord).

Vadefugler:

Antall vadefugler i slutten av mai ble relativt høyt sammenlignet med de 4 foregående årene. I denne artsgruppen er det imidlertid store artsvisse variasjoner, hvorav noen i klar tilbakegang. Tilsammen 14 vaderarter (inkl. trane) ble påvist med til sammen 168 ind. Forholdet antall arter/antall ind. var hhv. 12/81, 11/103, 15/126 og 12/138 i årene 2011 - 2014.

Antall ind. og lokaliteter fordelte seg slik: Trane (7 par og 4 ind. - 7 lok.), heilo (7 ind. - 3 lok.), vipe (10 ind. - 3 lok.), fjellmyrløper (2 ind. - 2 lok.), brushane (1 hann og 3 hunner - 2 lok.), enkeltbekkasin (23 ind. - 6 lok.), dobbeltbekkasin (1 ind. - 1 lok.), småspove (6 ind. - 5 lok.), storspove (6 ind. - 4 lok.), rødstilk (36 ind. - 14 lok.), gluttsnipe (12 ind. - 6 lok.), grønnstilk (33 ind. - 12 lok.), strandsnipe (6 ind. - 3 lok.) og svømmesnipe (4 ind. - 2 lok.).

Også takseringen i juli ga et høyere antall vadere enn i de 4 tidligere årene. Tilsammen ble det registrert 87 ind., fordelt på 11 arter. Til sammenligning var forholdet antall arter/antall ind. i årene 2011 - 2014 hhv. 8/34, 6/44, 10/60 og 12/77). Observasjonene i 2016 fordelte seg slik: Trane (4 par og 6 ind. - 5 lok.), heilo (2 ind. - 2 lok.), vipe (9 ind. - 5 lok.), enkeltbekkasin (10 ind. - 5 lok.), småspove (3 ind. - 3 lok.), storspove (3 ind. - 3 lok.), rødstilk (13 ind. - 8 lok.), gluttsnipe (5 ind. - 4 lok.), grønnstilk (21 ind. - 10 lok.), strandsnipe (3 ind. - 3 lok.) og svømmesnipe (4 ind. - 1 lok.).

Når vi summerer konkrete hekkefunn og fugler med tydelig hekkeadferd får vi ca. 52 hekkende par - mot hhv. ca. 16, 29, 40 og 50 par i 2011 - 2014. I tallene for 2011 skal det bemerkes at enkeltbekkasin ikke var medregnet. 2016 ble således et relativt godt produksjonsår for vadefugl på Fokstumyra sammenlignet med de foregående årene. Det er likevel et godt stykke opp til de bestandstallene som Østbye hadde i slutten av 1980-årene, selv om det her er store forskjeller artene imellom.

Hos flere av vadefuglene ser vi tydelige endringer i bestandssituasjonen, bl.a. overgår årets tranebestand det vi har kjennskap til fra tidligere år. Hekking (rugende fugl eller tydelig hekkeadferd) ble registrert på 7 lokaliteter, men det var trolig bare 4 par som hadde vellykket hekking. I tillegg til disse var det minst ett ikke-hekkende par på myra i slutten av mai måned. Registreringer andre steder i fylket viser også en klar økning i tranebestanden. Det samme gjør årlige høsttellingene på viktige trekklokaliteter de siste ca. 15 årene (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland).

Heilo var tidligere en relativt vanlig hekkefugl på myra, men har vært svært fåtallig i de seneste årene. I år fant vi bare 2 varslende ind. (på hver sin lokalitet) under takseringen i juli. Rødlistearten vipe er i markert tilbakegang over store deler av landet, men hadde en uventet god sesong med 9 varslende ind. på 5 lokaliteter i juli måned. I tillegg hekket trolig noen få par i nærheten av Fokstua gard, utenfor reservatet (Laurits Fokstugu). Av årets gode nyheter var funn av fjellmyrløper på to lokaliteter på våren; 1 ind. ved Bonkallhaugen og 1 ind. i spill på Langmyre. Dette tyder på en liten, men trolig årviss bestand. Også dobbeltbekkasinen har en fast, men liten bestand. Vi påviste bare 1 spillende ind. på Stormyre i slutten av mai, men i midten av juni ble det registrert opptil 4 spillende fugler samme sted (hørt fra fugletårnet av Rune Solvang). Myrsnipe ble denne gang ikke registrert av oss, men 1 ind. med hekkeadferd på Stormyre 15.06. er innrapportert av Rune Solvang. Årets mest gledelige nyhet var flere observasjoner av brushane, som i lang tid har vært en "symbolart" for Fokstumyra. Under tellingene i slutten av mai fant vi 1 hann og 1 hunn på Sjugurdsmyre og 2 hunner ved Ellanholet. I *artsobservasjoner.no* ble det senere rapportert om 1 hunn med hekkeadferd i nærheten av Søre Horrtjern 04.07. (Kristin Vigander). En annen typisk art for Fokstumyra er småspova, som også har vist tilbakegang i senere tid. Under takseringsrunden fant vi varslende ind. på 3 lokaliteter, dvs. det samme som i 2014. Rødlistearten storspove viste hekkeadferd på 3 lokaliteter på våren og i juli fant vi den varslende på 2 av disse stedene. Til sist er det grunn til å merke seg den store nedgangen i antall svømmesnipen, og at denne "karakterarten" er i ferd med å forsvinne fra Fokstumyra. I slutten av mai ble bare 4 ind. observert (3 ind. på Kringlottjern og 1 ind. på oversvømt mark på Sjugurdsmyre). I juli ble 4 ind., uten hekkeadferd, sett på tjern ved Bonkallhaugen.

Måkefugl og terner:

Bestanden av fiskemåke har variert mellom ca. 10 - 25 par i perioden 2011 - 2014. Sammenlignet med disse årene ble 2016 en god hekkesesong. Vi fant tilsammen 22 - 27 par på disse 7 lokalitetene: Nordre Horrtjern (5 - 8 par), Vesletjern på Langmyre (1 par), Rundtjern (5 par), Langtjern (2 par), Ellanholet (5 - 6 par), Vesletjern (3 - 4 par) og Stortjern (1 par). Rødlistearten hettemåke er i sterk tilbakegang, noe som også merkes på Fokstumyra. I år ble hhv. 1 og 3 rugende ind. registrert på Steintjern og Stortjern i slutten av mai, samt 1 par uten sikker hekkeadferd på Vesletjern på Langmyre og på Rundtjern. I juli var det bare ett par på Stortjern som viste tydelig hekkeadferd.

Få hekkefunn er gjort av rødnebbterne de senere årene. Derfor var det oppløftende å finne hele 4 par med hekkeadferd (Søre og Nordre Horrtjern, Langtjern og Vesletjern).

Rovfugler/ugler:

Sviktende tilgang på smånagere førte som ventet til liten forekomst av rovfugl og ugler. Et myrhaukpar viste territoriell adferd på tradisjonelt sted ved fugletårnet på våren/forsommeren, og trolig holdt det også til et par på Nordsætrin på våren. Under feltarbeidet i juli var det ikke noe som tydet på vellykket hekking hos myrhauk dette året. Det samme var tilfelle med tårnfalk - 1 par hadde tilhold i kasse på Fokstua gård på våren, men hekking uteble (Laurits Fokstugu). Dvergfalk ble heller ikke funnet hekkende; bare enkeltind. ble sett på våren og sommeren (*artsobservasjoner.no*).

Bare ei jordugle ble sett under årets feltarbeid, men et par observasjoner av 2 ind. rundt månedsskiftet mai/juni (*artsobservasjoner.no*) kan muligens tyde på hekking/hekkeforsøk.

Av sjeldne arter nevnes spesielt 1 sivhauk hunn 28.05. og 29.05, samt enkeltobservasjoner av kongeørn og jaktfalk tidlig på våren (SNO v/Arne Johs. Mortensen).

Spurvefugl:

Årets registreringer omfattet også artene gulerle, blåstrupe, sivspurv og lappspurv på de tre myr- og heiområdene som ble taksert (Stormyre, Langmyre og Sjugurdsmyre). For de tre førstnevnte artene ble resultatet i slutten av mai måned hhv. ca. 11, 19 og 30 par. I juli ble antallene litt lavere, hhv. ca. 9, 14 og 22 par. Lappspurv ble ikke registrert av oss, men 6 ind. på Stormyre 13.06. er innmeldt i *artsobservasjoner.no*. av Rune Solvang.

Sjeldenheter:

Tornirisk ble i år registrert som ny art for Fokstumyra (Øyvind Stickler og Trygve Tjønnås) og sjørre ble konstatert som ny hekkefugl (Terje O. Nordvik). Artslista for Fokstumyra naturreservat teller dermed 183 arter, herav 80 påviste hekkefugler.

8. LITTERATUR

- Opheim, J. 2011: Fokstumyra naturreservat 2011. Overvåking av hekkebestander av prioriterte fuglearter. Rapport 17 s.
- Opheim, J. 2012: Fokstumyra naturreservat 2012. Overvåking av hekkebestander av prioriterte fuglearter. Rapport 19 s.
- Opheim, J. 2013: Fokstumyra naturreservat 2013. Overvåking av hekkebestander av prioriterte fuglearter. Rapport 22 s.
- Opheim, J. og Høitomt, G. 2014: Fokstumyra naturreservat 2014. Overvåking av hekkebestander av prioriterte fuglearter. Rapport 23 s.
- Østbye, T. 1987: Fokstumyra naturreservat. Vegetasjon og fugl. Resultater fra feltarbeidet 1986 og sammenstilling av eldre observasjonsmateriale. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport nr. 9/87: 1 – 80.
- Østbye, T. 1988: Fokstumyra naturreservat, fugleregistreringer 1987. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport nr. 4/88: 1 – 28.
- Østbye, T. 1989: Fokstumyra naturreservat. Fugleregistreringer 1988. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport nr. 13/89: 1 – 35.
- Østbye, T. 1989: Fokstumyra naturreservat. Fugleregistreringer 1989. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport nr. 23/89: 1 – 38.
- Østbye, T. 1990: Fokstumyra naturreservat. Fugleregistreringer 1990. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport nr. 13/90: 1 – 12.
- Østbye, T. 2006: Fugleregistreringer i Fokstumyra naturreservat. Resultater fra feltarbeidet sommeren 2005. Statens naturoppsyn Rapport 31-2006: 1 – 40.